

Торенето на сливи с биологични торове намалява плътността на костилкоплодната листна оса

Автор(и): гл. ас. д-р Вилина Петрова, Институт по земеделие, Кюстендил; гл. ас. д-р Анелия Здравкова, Институт по земеделие, Кюстендил
Дата: 25.04.2024 Брой: 4/2024

Костилкоплодова листна оса (*Neurotoma nemoralis*) се среща в Южна Швеция, Дания, Централна Европа, Балтийските държави, Италия, Унгария, Румъния, Северен Кавказ, Турция, Казахстан, средните и южните райони на европейската част на бившия СССР, в Югозападен Сибир.

Видът е повсеместно разпространен у нас и вреди основно по череша, махалебка, праскова кайсия, слива, джанка, дюля, бадем и др. Лъжегъсеницата ѝ се храни с

листата на нападнатите дървета и в отделни години при висока плътност може да унищожи клоните на цели дървета.

Възрастното насекомо е черна оса, с жълти петна и ивици. Коремчето, е силно сплеснато, а краката са ръждивожълти. Крилата са ципести, прозрачни, с черни жилки. На дължина достига 7-8 mm.

Яйца на костилкоплодава листна оса

Яйцето непосредствено след снасянето е светложълто, а по-късно става почти бяло, с дължина 1,6 mm.

Лъжегъсеницата е светлозелена до тъмнозелена, с жълти ивици по гръбната страна. Тялото е голо, без власинки, отгоре на първото гръдно членче с четири петънца. Тя има три чифта гръдни и само един чифт коремни крака. Надлъжно по тялото преминава по-тъмна гъбна линия. Дължината на тялото е 24 mm.

Млади лъжегъсеници на костилкоплодова листна оса

Неприятелят развива едно поколение годишно и зимува като лъжегъсеница в почвата на дълбочина от 10-40 cm. Напролет, в началото на март, лъжегъсениците какавидират в пашкулите, а осите имагинират и летят в края на март началото април. Възрастните оси са активни след изгрев слънце в тихо и топло време. При хладно и ветровито, се крият под листата на треви и храсти и по-рядко по овощните и други дървета. След копулация при топло и слънчево време започват да снасят по долната страна на най-младите върхни листа на групички от 2 до 26 яйца. Една женска снася от 40 до 70 яйца. Ембрионалното развитие продължава от 9 до 14 дни при средна дневна температура от 10,4 до 13,3°C. След излюпването ларвите скелетират листата, като прогризват малки дупчици в паренхима. По-късно те обвиват листата в паяжина и образуват общи гнезда, в които живеят и се хранят с омотаните листа. След като се унищожат листата в едно гнездо, те се преместват на друго място и правят ново гнездо. Лъжегъсениците са изключително лакоми и могат да унищожат листата на цели дървета. Развитието им протича за около 24 до 36 дни и след като приключат изхранването си отиват в почвата в землисти камери да презимуват главно на дълбочина 10-20 cm. Около 60% от тях изпадат в диапауза и какавидират през пролетта на втората година.

Борба

За ефикасно извеждане борбата с костилкоплодовата листна оса е необходимо дълбока почвена обработка на овощните градини за унищожаване на зимуващите лъжегъсеници и премахване на дивите растения гостоприемници, върху които те са в състояние да се изхранват, като махалебки, трънки и др.

Повреда от костилкоплодова листна оса при череша

Химичната борба трябва да бъде насочена срещу младите гъсеници, непосредствено след излюпването им преди да образуват паяжинни гнезда, където са по-добре защитени. ПИВ е 10% нападнати от гъсеници летораста през фенофази формиране на завръза/до нарастване на плода. Няма регистрирани инсектициди за борба срещу този неприятел, но при висока плътност могат да се използват всички регистрирани продукти за контрол на листогризеци гъсеници. Повечето от тях са синтетични пиретроиди.

Лъжегъсениците на костилкоплодовата листна оса се нападат от хищни почвени безгръбначни животни, от различни видове птици и ципокрили паразити (*Limneria crassifemur* L. и *Holocromus incrassiator* Holmgr.). Яйцата могат да служат като храна за видове от сем. Coccinellidae, Chrysopidae и други хищници.

Повреда от листна оса при слива

При биологично производство на сливи научно изследване, проведено в Института по земеделие – Кюстендил през последните години показва, че торенето на сливи с биологични торове намалява плътността на костилкоплодовата листна оса: Торене с Вита органик с норма 5,0 kg/дърво – с 18,3%, третирането по схема на Екофол – с 31,7%, Вита органик с норма 2,5 kg/дърво – с 41,5% и приложението на Хумустим – 53,7%.

Снимки: гл. ас. д-р Вилина Петрова